

ลี กวน ยู : กรณีศึกษาความสำเร็จทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์

รติมา คชนันทน์

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หากพูดถึงประเทศสิงคโปร์ สิ่งที่หลายคนจะต้องนึกถึงเป็นลำดับแรกคงหนีไม่พ้นชื่อของ ลี กวน ยู รัฐบุรุษและนายกรัฐมนตรีคนแรก ของสิงคโปร์ ผู้ซึ่งนำพาเศรษฐกิจสิงคโปร์กลับมาสู่ยุครุ่งเรืองและผงาดในสายตาโลกอีกครั้งนับตั้งแต่สิงคโปร์ได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อ พ.ศ. 2508 โดยขณะนั้นสิงคโปร์มีประชากรเพียงแค่ 1.6 ล้านคน มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) อยู่ที่ 511 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ปกาวตี ธโนดมเดช, 2557) ปัจจุบัน ผ่านมากกว่า 50 ปี มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ของสิงคโปร์ขึ้นมาอยู่ที่ 55,182.5 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากข้อมูลล่าสุด ค.ศ. 2013 โดย World bank (2015) ซึ่งนับว่าเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในเวลาเพียงไม่กี่สิบปีจากประเทศซึ่งมีพื้นที่ขนาดเล็กบวกับประชากรจำนวน แค่เพียง 5.399 ล้านคน แต่กลับกลายเป็นประเทศที่ได้รับความน่าเชื่อถือ และได้รับการขนานนามว่าเป็นประเทศที่นำลงทุนมากที่สุดจากนานาประเทศ โดยจากรายงาน Doing Business (2013) เผยแพร่โดยธนาคารโลก ได้จัดให้สิงคโปร์เป็นประเทศที่ง่ายต่อการเข้าไปทำธุรกิจเป็นอันดับ 1 ติดต่อกันหลายปี (เทียบกับไทยที่อันดับ 18) จากการจัดอันดับทั้งหมด 185 ประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีศักยภาพมากในการเข้าไปขยายตลาดหรือทำธุรกิจ (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2556)

นอกจากนั้น สิงคโปร์ยังได้รับการขนานนามว่าเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันน้อยมาก โดยล่าสุดองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) องค์กรภาคประชาสังคมระดับโลกที่เป็นผู้นำในการต่อสู้และต่อต้านการคอร์รัปชันได้เผยแพร่รายงานการจัดอันดับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ใน ค.ศ. 2014 ผลปรากฏว่า สิงคโปร์ได้คะแนน 84 จาก 100 โดยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 7 จากการจัดอันดับทั้งหมด 175 ประเทศทั่วโลกซึ่ง 10 อันดับแรก ของประเทศที่ถูกจัดให้เป็นประเทศที่คอร์รัปชันน้อยที่สุด ได้แก่ 1. เดนมาร์ก 2. นิวซีแลนด์ 3. ฟินแลนด์ 4. สวีเดน 5. นอร์เวย์ และสวิตเซอร์แลนด์ 7. สิงคโปร์ 8. เนเธอร์แลนด์ 9. ออสเตรเลีย และ 10. แคนาดา ขณะที่ประเทศไทยได้คะแนน 38 จาก 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 85 ทั้งนี้ ตัวเลขคะแนนที่สูง หมายถึงมีการคอร์รัปชันต่ำ และตัวเลขคะแนนต่ำหมายถึงมีการคอร์รัปชันสูง (มติชน, 2557) ซึ่งจากข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดย ลี กวน ยู ได้เคยให้สัมภาษณ์ในนิตยสารไทมส์เมื่อ พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับความสำเร็จของสิงคโปร์ว่า

“ถ้าเราทำตามอย่างเพื่อนบ้านเราตายแน่ เราไม่มีอะไรเหมือนเขาสักอย่างเดียว หากเราจะทำอะไรสักอย่างเราจึงต้องคิดต่าง และคิดให้ดีกว่าเพื่อนบ้าน เราจะต้องไม่โกงกิน เราจะต้องทำอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าไม่สำเร็จครั้งแรก เราต้องพยายามต่อ แต่ถ้ามันไม่ได้จริง ๆ เราก็ต้องพร้อมเลิก และคิดใหม่ ทำใหม่ อย่าไปยึดติดกับทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง” (คนข่าว, 2558)

จากแนวคิดที่มีวิสัยทัศน์ บวกกับความเด็ดเดี่ยวของผู้นำ จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าทำไมสิงคโปร์ถึงได้ก้าวมาไกลและกลายเป็นประเทศแถวหน้าของโลกไปแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าทึ่งไม่น้อย ทั้งที่สิงคโปร์นั้นเป็นเพียงแค่ประเทศขนาดเล็กที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ แม้กระทั่งน้ำจืด อีกทั้งแรงงานที่ไม่พอเพียง ดังนั้น คำถามที่สำคัญคือทำอย่างไรสิงคโปร์ถึงได้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจนกลายเป็นประเทศแถวหน้าได้แบบก้าวกระโดดด้วยเวลาเพียงไม่กี่สิบปี

อย่างที่รู้กันดีว่า สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กและมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน ขณะเดียวกันสิงคโปร์ก็มีข้อได้เปรียบในเรื่องของทำเลที่ตั้งซึ่งนับว่าเป็นจุดแข็งทางยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก ดังนั้น ภายหลังจากที่ได้รับเอกราชจากอังกฤษ ลี กวน ยู ผู้นำประเทศขณะนั้น จึงได้มองเห็นโอกาสสำคัญที่จะพัฒนาต่อยอดการค้าระหว่างประเทศภายใต้ความได้เปรียบของสิงคโปร์ โดยได้ดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศด้วยหลัก 3 ประการคือ ประการแรก สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ท่าเรือ และระบบคมนาคมขนส่งสู่ท่าเรือ เพื่อสนับสนุนข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของการทำเรือสำเภา ประการที่สอง ดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการดำเนินธุรกิจ โดยการลดหย่อนภาษีและลดขั้นตอนความยุ่งยากด้านกฎระเบียบทางการค้า และประการสุดท้าย เพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้เข้าใจถึงยุทธศาสตร์การดำเนินธุรกิจภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งทำให้ความซับซ้อนด้านกฎระเบียบทางการค้าลดลง โดยรัฐบาลสิงคโปร์ได้พัฒนานโยบายการศึกษาและนโยบายพัฒนาแรงงานโดยหารือร่วมกับภาคเอกชนควบคู่กัน

ทั้งนี้ ในส่วนของการปฏิรูประบบการค้าในส่วนของการค้าระหว่างประเทศ ลี กวน ยู ยังได้นำหลักนิติธรรม (Rule of law) มาใช้ ส่งผลให้การค้ากับต่างประเทศของสิงคโปร์ประสบความสำเร็จอย่างสูง ซึ่งความสำคัญของการนำหลักนิติธรรมมาใช้นั้น นักเศรษฐศาสตร์เจ้าของรางวัลโนเบล Friedrich Hayek ได้กล่าวว่า “เอกชนจะสามารถวางแผนการลงทุนที่เข้มแข็ง สามารถคาดหวังผลตอบแทนเป็นตัวเลขที่แน่นอนได้ หากรัฐบาลของประเทศที่ลงทุนยึดหลักนิติธรรม อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายอันป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของรัฐบาลในการลดทอนศักยภาพของเอกชนโดยอาศัย คำสั่งที่ไม่เป็นธรรม เมื่อเอกชนทราบถึงกฎเกณฑ์ทางการค้าที่แน่นอน เอกชน ย่อมมีอิสระที่จะเลือกวิธีการแสวงประโยชน์ทางการค้าที่เป็นประโยชน์สูงสุด ภายใต้กรอบกติกาทางการค้า” ซึ่งจากการปฏิรูประบบการค้าโดยหลักนิติธรรมของสิงคโปร์นี้ จะเห็นได้ชัดเจนในเรื่องของการอำนวยความสะดวกทางการค้า โดยสิงคโปร์มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการนำเข้า ส่งออกสินค้าที่ชัดเจน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ศุลกากร อีกทั้งเอกสารและระยะเวลาในการพิจารณาเอกสารส่งออกและนำเข้าก็มีระยะเวลาสั้น นอกจากนี้ เมื่อใด

ที่รัฐบาลต้องการแก้ไขกฎหมายใดจะมีการประกาศให้เอกชนทราบล่วงหน้า เอกชนจึงสามารถวางแผนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ เพื่อสอดคล้องกับกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับโดยธนาคารโลกให้เป็นประเทศที่มีปัจจัยดึงดูดด้านการลงทุนเป็นอันดับ 1 ของโลกใน พ.ศ. 2556 (ปกาวดี ธโนดมเดช, 2557)

นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับนโยบายพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ช้างตัน ลี กวน ยู ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของระบบการศึกษา ซึ่งในขณะนั้นระบบการศึกษาในสิงคโปร์ นับว่ามีปัญหามากมายไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมโรงเรียนมีหลายรูปแบบตามเชื้อชาติก่อให้เกิดอคติกับชนชาติอื่น หลักสูตรการสอนมักเน้นการจำมากกว่าการใช้ความคิดวิเคราะห์ และการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนทำให้สิงคโปร์ มีเด็กนักเรียนมากขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง ดังนั้นระบบการศึกษาของสิงคโปร์จึงถูกปรับให้เป็นแบบ “แพ็คเกจ” หรือระบบ “พีระมิด” ซึ่งในการก้าวสู่แต่ละขั้นของพีระมิด นักเรียนต้องผ่านการสอบอย่างเข้มงวด เนื่องจาก รัฐบาลให้ความสำคัญกับคุณภาพของการศึกษาเป็นอย่างมาก อีกทั้ง จากการที่สิงคโปร์มีบุคลากรหลายเชื้อชาติ อาศัยอยู่ร่วมกัน รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเรียนสองภาษาโดยที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนภาษาอังกฤษ และภาษาพ่อแม่อีกหนึ่งภาษา โดยที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมากที่สุด เพื่อที่จะได้พูดคุย สื่อสารและเรียนรู้จากชาวต่างประเทศได้อย่างเต็มที่ (วิกรม กรมดิษฐ์, 2555) นอกจากนี้ ระบบการศึกษา ของสิงคโปร์ยังเป็นระบบแบบยืดหยุ่น และให้ความสำคัญกับความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน โดยนักเรียนสามารถเลือกสายการเรียนได้ภายหลังมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โดยมีทางเลือกหลากหลายไม่ว่าจะเป็น สายวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ โดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาล อย่างจริงจัง แทบจะเรียกได้ว่าเป็นการศึกษาแบบได้เปล่า (ธีระ กนกกาญจน์รัตน์, 2556) ซึ่งการพัฒนา คุณภาพของบุคลากรในประเทศด้านการศึกษาดังที่กล่าวมานั้น นับว่าเป็นเรื่อง สำคัญเป็นอย่างยิ่งและ มองข้ามไม่ได้ เนื่องจากการที่บุคลากรในประเทศมีการศึกษา ย่อมเป็นรากฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าระหว่างประเทศที่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารติดต่อ ค้าขาย อีกทั้งการสร้างนวัตกรรมการสร้างธุรกิจและอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าสูงจำเป็นต้องที่จะต้อง พึ่งมั่นสมองของบุคลากรที่มีคุณภาพ บวกกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจากการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของ ลี กวน ยู นี้เองส่งผลให้เศรษฐกิจสิงคโปร์พัฒนาอย่างก้าวกระโดดภายในเวลาไม่นานอย่างไม่น่าแปลกใจ

ปัจจุบันสิงคโปร์มีระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเปิด มีความเป็นเลิศในภาคโลจิสติกส์ อุตสาหกรรม และ การบริการ โดยมีเรือเดินสมุทรประเภทต่าง ๆ ถึง 891 ลำ มีท่าเรือระหว่างประเทศติดอันดับการใช้งานและ มูลค่าขนส่งสูงสุดของโลก ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 28 และในภาคบริการ ร้อยละ 72 โดยมีการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมน้ำมันดิบ ถ่านน้ำมันเชื้อเพลิง แปรูปยาง แปรูปอาหาร และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ ขณะที่ภาคบริการที่สำคัญประกอบด้วย การบริการ ด้านการเงิน การค้า การก่อสร้าง การบริการซ่อมเรือ และการบริการธุรกิจทั่วไป ซึ่งแม้ว่าธุรกิจเหล่านี้ จะจัดอยู่ในหมวดอุตสาหกรรม แต่ก็จัดว่าเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยสิงคโปร์ มีผู้ประกอบการ SMEs ราว 130,000 ราย นับเป็นร้อยละ 99 ของวิสาหกิจทั้งหมด สร้างรายได้คิดเป็น

ร้อยละ 47 ของผลผลิตมวลรวม ก่อให้เกิดการจ้างงานร้อยละ 62 ของการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า หาก SMEs ของสิงคโปร์มีความเข้มแข็ง เศรษฐกิจโดยรวมของสิงคโปร์ก็จะเข้มแข็งตามไปด้วย (ธีระ กนกกาญจนรัตน์, 2556) สอดคล้องกับการปฏิรูปเศรษฐกิจประเทศไทย ที่ในขณะนี้จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ SMEs ในการเดินหน้าและพัฒนาเศรษฐกิจไทยเช่นกัน ซึ่ง SMEs ไทยขณะนี้นับว่าประสบปัญหาอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการขาดสภาพคล่องจนไม่สามารถเพิ่มความสามารถในการขยายตัวทางธุรกิจ ปัญหาในเรื่องของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนอีกทั้งไม่สามารถรับมือกับการรุกของบริษัทขนาดใหญ่ และบริษัทต่างชาติ ซึ่งจากการสำรวจสถานการณ์แนวโน้มธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กไทย (SMEs) ในไตรมาสแรก พ.ศ. 2558 โดยศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยนั้นพบว่า SMEs ร้อยละ 50.3 มียอดขายเท่าเดิมจากปีก่อน ขณะที่ ร้อยละ 28.5 ระบุว่า ยอดขายลดลงจากปีก่อน อีกร้อยละ 10.2 ระบุว่ายอดขายลดลงมาก มีเพียงแค่ร้อยละ 11 ที่เหลือเท่านั้น ที่ระบุว่ามียอดขายเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการสำรวจจะเห็นได้ว่า เมื่อยอดขายลดลงก็ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องมาก ประกอบกับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่ยาก ซึ่งส่วนหนึ่งมักมาจากทรัพย์สินเดิมยังติดจำนองกับธนาคารอยู่ (สุรพล โอภาสเสถียร, 2558) ดังนั้น หากไทยต้องการที่จะเดินหน้าและพัฒนาเศรษฐกิจให้ทัดเทียมประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ก็ไม่ควรที่จะมองข้ามความสำคัญของธุรกิจ SMEs ซึ่งถึงแม้ว่า SMEs จะเป็นเพียงแค่ธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็ก แต่ก็อาจนำมาซึ่งความสำเร็จขนาดใหญ่ของเศรษฐกิจประเทศในไม่ช้า อย่างเช่น สิงคโปร์ เป็นต้น

ทั้งนี้นโยบายการบริหารประเทศเพื่อส่งเสริมธุรกิจ SMEs ที่น่าสนใจและนับว่าประสบความสำเร็จของสิงคโปร์นั้น คือการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมแห่งประเทศไทย หรือ SPRING (Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore) ซึ่งนับว่าเป็นองค์กรหลักที่ถูกจัดตั้งเพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของเหล่าธุรกิจเพื่อความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ โดย SPRING นั้นจะให้ความช่วยเหลือกับผู้ประกอบการ SMEs ในหลายด้าน นับตั้งแต่สนับสนุนการวิจัยนวัตกรรมใหม่ ๆ การประสานงานเพื่อความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ การกำกับดูแลสินค้าและบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นไปตามหลักการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น โครงการ Local Enterprise Financial Scheme ของ SPRING ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ SMEs สามารถขอสินเชื่อจากธนาคารโดยให้วงเงินเครดิตในอัตราสูงสุดถึงร้อยละ 80 หรือในรูปแบบของการมอบคูปอง Voucher มูลค่าใบละ 5,000 เหรียญสิงคโปร์ ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อเป็นเงินทุนสนับสนุนการปรับปรุงเทคโนโลยีและคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ต่อไป

ขณะเดียวกัน การวางผังเมืองของสิงคโปร์ก็ถูกออกแบบมาอย่างชาญฉลาด เป็นการวางผังเมืองเชิงยุทธศาสตร์เพื่อใช้ประโยชน์จากที่ดินซึ่งมีจำกัดอย่างคุ้มค่าที่สุด โดยทุกตารางนิ้วต้องมีความสอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต รวมถึงวางโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่จะต้องไม่ทำลายสภาวะแวดล้อม หรือแม้แต่การสร้างสรรค์ด้านทัศนียภาพของถนนหนทางให้มีความสะอาด สวยงามอีกทั้งยังมีโรงเรียนตั้งอยู่แทบทุกช่วงถนนแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการส่งเสริมการศึกษา ประกอบกับความมีศักยภาพของผู้นำ การให้การสนับสนุนและการผลักดันผู้ประกอบการ ตลอดจนคุณภาพ

ของบุคลากร ทำให้สิงคโปร์มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพมากพอจะก้าวขึ้นเป็นผู้นำเศรษฐกิจในอาเซียน (ธีระ กนกกาญจน์รัตน์, 2556)

จะเห็นได้ว่าการที่สิงคโปร์ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ และการค้าจนสามารถก้าวขึ้นมาเป็น ศูนย์กลางการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศทั่วโลกให้เป็นแม่แบบ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ แน่แน่นอนว่าคงไม่ใช่เป็นเพราะการวางแผนและเริ่มทำเพียงไม่กี่ปีมานี้ แต่เป็นการ วางแผนและการเดินตามกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศมาเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่อง โดยตลอดกว่า กึ่งศตวรรษประกอบด้วยสิงคโปร์มีความมั่นคงทางการเมือง มีคอร์รัปชันที่น้อย มีกฎหมายเคร่งครัด มีอาชญากรรมต่ำมีระบบบริหารจัดการการเงินการคลัง ที่เป็นมาตรฐานสากล ส่งผลให้สิงคโปร์มีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ และกลายเป็นประเทศที่มีปัจจัยดึงดูดด้านการลงทุนเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก

สำหรับบริบทของการปฏิรูปประเทศไทยนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า สิงคโปร์ยังคงเป็นประเทศที่มีความ น่าสนใจ และมีความเป็นไปได้ที่ไทยอาจนำแนวคิด ของประเทศสิงคโปร์มาใช้เป็นแม่แบบ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพบ้านเรา อาจเริ่มต้นจากการให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษา การพัฒนา บุคลากรให้มีความเป็นเลิศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาที่ควรเน้นการคิดแบบวิเคราะห์ ไม่ใช่การท่องจำ และส่งเสริมภาษาอังกฤษให้มากขึ้น เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสาร ในเรื่องของการนำเข้า ส่งออก การค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ประเทศไทยกำลังจะก้าว เข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีกไม่ช้า ยิ่งจำเป็นที่ประชากรจะต้องมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันสายวิชาที่เรียนก็ควรมีความยืดหยุ่น และให้ความสำคัญกับความถนัดและความสนใจของ เด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กมีความเชี่ยวชาญและชำนาญในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือถนัด อย่างเช่นวิชาเกี่ยวกับ ธุรกิจสามารถปลูกฝังและสอนได้ตั้งแต่ยังเด็ก ไม่จำเป็นต้องรอนจนถึงโต เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ ในเบื้องต้น ซึ่งนับว่าเป็นการปูพื้นฐานทางธุรกิจที่ดีโดยเฉพาะการทำธุรกิจ SMEs ที่จำเป็นต้องพึ่งพา บุคลากรที่มีคุณภาพ มีมันสมองบวกกับความคิดสร้างสรรค์ ต่อยอดให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น การส่งเสริมบุคลากรด้านความรู้ นั้น จึงไม่ใช่เพียงแค่ความรู้ด้านภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ควรที่จะต้อง ปลูกฝังให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการคิดต่าง และที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งหากว่าบ้านเรา สามารถทำได้การขยายช่องทางการค้าไปยังคู่ค้าทั้งในและนอกกลุ่มประเทศอาเซียนก็คงทำได้ไม่ยาก และถึงแม้ว่าการจากไปของ ลี กวน ยู จะสร้างความเศร้าสลด ให้กับสิงคโปร์ และนานาประเทศเป็นอย่างมาก แต่ชื่อของ ลี กวน ยู รัฐบุรุษผู้ซึ่งมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศ บวกกับวิสัยทัศน์กว้างไกล และความเด็ดเดี่ยว เฉลียวฉลาด จะยังคงเป็นที่จดจำของชาวสิงคโปร์ รวมถึงนานาประเทศทั่วโลกอย่างไม่เสื่อมคลาย

บรรณานุกรม

- คนข่าว. (24 มีนาคม 2558). สิงคโปร์โมเดลหลังสิ้น ลี กวน ยู. สืบค้น 30 มีนาคม 2558 จาก <http://www.konkao.net>
หนังสือพิมพ์มติชน. (05 ธันวาคม พ.ศ. 2557). ไทยรั้งอันดับ 85 จาก 175 ประเทศ ที่มีการคอร์รัปชันสูง
ที่สุดในโลก. สืบค้น 19 เมษายน 2558 จาก [http://www.matichon.co.th/news_detail.php?
newsid=1417679481](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1417679481)
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2556). ธุรกิจบริการด้านอาหารในสิงคโปร์. สืบค้น
5 เมษายน 2558 จาก [http://www.exim.go.th/eximenews/
enews_feb2013/enews_
feb2013_AEC.html](http://www.exim.go.th/eximenews/enews_feb2013/enews_feb2013_AEC.html)
- ธีระ กนกกาญจนรัตน์. (14 พฤศจิกายน 2556). เข้มทิศ SME : คิดจริงทำจริง ต้องสิงคโปร์. สืบค้น
30 มีนาคม 2558 จาก [http://www.smebank.co.th/inc/
download.php?file=../
download/knowledge_sme_guide_contractDownload256_b20-11-56-2.pdf](http://www.smebank.co.th/inc/download.php?file=../download/knowledge_sme_guide_contractDownload256_b20-11-56-2.pdf)
- ปภาวดี ธโนดมเดช. (มิถุนายน 2557). สิงคโปร์:กรณีศึกษาความสำเร็จทางการค้าจากหลักนิติธรรม .
สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD). สืบค้น 20 มีนาคม 2558 จาก [http://www.itd.or.th/
research-article/576-ar](http://www.itd.or.th/research-article/576-ar)
- วิกรม กรมดิษฐ์. (2555). ลี กวน ยู กับสิงคโปร์ สืบค้น 11 เมษายน 2558 จาก
<http://www.posttoday.com/วิเคราะห์/ต่างประเทศ/354860/ลี้กวนยูกับสิงคโปร์>
- สุรพล โอภาสเสถียร. (9 เมษายน 2558). ถอดรหัสสูตร ปีแห่งการปฏิรูป SMEs. สืบค้น 29 มีนาคม 2558
จาก [http://www.sentangedtee.com/news_detail.php?rich_id=1549§ion=21
&column_id=53](http://www.sentangedtee.com/news_detail.php?rich_id=1549§ion=21&column_id=53)
- The World Bank. (2015). สืบค้น 10 เมษายน 2558 จาก [http://data.worldbank.org/country/
singapore](http://data.worldbank.org/country/singapore)